

„Nie pamiętam... Teraz mi przypominasz!” – trudne doświadczenia dzieci podczas przesłuchań sądowych dotyczących nagaby- wania w celach seksualnych w internecie¹

Netanel Gemara^{a,2}, Noa Cohen^b, Carmit Katz^b

^a School of Social Work, Faculty of Social Welfare and Health Sciences,
University of Haifa, 199 Aba Khoushy Ave., Mount Carmel, Haifa, Izrael

^b The Bob Shapell School of Social Work, Tel Aviv University, Izrael

Kontekst: Przesłuchania sądowe z udziałem dzieci, które padły ofiarą nagabywania w celach seksualnych w internecie (online sexual solicitation – OSS), stanowią wyjątkową sytuację w porównaniu z innymi formami wykorzystywania seksualnego dzieci (child sexual abuse – CSA). W takich przypadkach osoba prowadząca przesłuchanie posiada konkretne dowody wykorzystywania w postaci zdjęć lub tekstów. Podczas rozmowy prowadzący przesłuchanie korzysta z tych materiałów, aby przyspieszyć gromadzenie danych dotyczących molestowania, co może znacząco wpłynąć na dobrostan dziecka. Cel: Niniejsze opracowanie ma na celu zbadanie doświadczeń dzieci podczas przesłuchań sądowych w sprawach dotyczących OSS.

Uczestnicy i otoczenie: Próba obejmowała 20 żydowskich dzieci w Izraelu, które zostały skierowane na przesłuchanie sądowe i wzięły w nim udział.

Metody: Do analizy zeznań dzieci wykorzystano tematyczną metodologię jakościową.

Wyniki: Wyniki wskazują na trudności doświadczane przez dzieci podczas konfrontacji z materiałami związanymi z nagabywaniem. Dzieci szczegółowo opisały, w jaki sposób taka rozmowa, która obejmowała wizualizację i werbalizację wykorzystania, ujawnienie nowych informacji oraz nagrywanie przesłuchania na wideo, wywarła negatywny wpływ na ich dobrostan.

Wnioski: Wyniki niniejszego badania uwypuklają wewnętrzne wyzwania, z którymi mierzą się dzieci uczestniczące w przesłuchaniach sądowych w sprawach dotyczących OSS.

1 Niniejsze badanie otrzymało wsparcie Halbert Centre for Canadian Studies oraz Haruv Institute.

2 Autor korespondencyjny. Adres e-mail: ngemara@univ.haifa.ac.il (N. Gemara).

Wynikają one z napięcia pomiędzy koniecznością zebrania przez osobę prowadzącą przesłuchanie szczegółowych informacji na temat molestowania a pragnieniem dziecka, aby o tym zapomnieć. Omówione zostaną praktyczne konsekwencje związane z zagrożeniami dla dobrostanu dziecka, zalecenia na przyszłość i ograniczenia samego badania.

Słowa kluczowe:

nagabywanie w celach seksualnych w internecie, wykorzystywanie seksualne dzieci, przesłuchanie sądowe dziecka, trauma

1. Wprowadzenie

Nagabywanie dzieci w celach seksualnych w internecie (OSS) ma miejsce, gdy dorosły nieznajomy korzysta z internetu, aby uzyskać dostęp do dzieci, wchodzić z nimi w interakcje i nawiązywać relacje w celu zwabienia ich do udziału w rozmowach i czynnościach seksualnych odbywających się w internecie i/lub poza nim (Wolak i in., 2006). Może ono obejmować różne czynności o charakterze seksualnym, pożądane lub niechciane przez dziecko, takie jak inicjowanie rozmów o charakterze seksualnym (np. cyberseks, opisy czynności seksualnych czy wymiana informacji seksualnych), wymiana zdjęć pornograficznych oraz spotkania offline (tj. osobiście) i uczestnictwo w czynnościach seksualnych (Sklenarova i in., 2018).

Dzieci, które padły ofiarą OSS, mogą być kierowane na przesłuchania sądowe służące zebraniu jak najwięcej szczegółowych informacji umożliwiających ustalenie i zrozumienie, czy i w jaki sposób doszło do wykorzystania, co jest potrzebne do celów dalszych procedur prawnych (np. Brubacher i in., 2021; Kyriakidou i in., 2020). Jednak, w przypadku dziecka będącego ofiarą OSS, spotkanie z osobą przesłuchującą z ramienia sądu po ujawnieniu molestowania może różnić się od spraw, w których wykorzystywanie nie miało miejsca w internecie. Przede wszystkim przesłuchujący może ujawnić informacje o wykorzystaniu oraz jego dotkliwości i zakresie, co dla dziecka bywa trudne do zniesienia. Co więcej, informacje te mogą również zawierać elementy, których dziecko nie było świadome przed rozmową. W związku z tym niniejsze badanie koncentruje się na doświadczeniach dzieci podczas przesłuchań sądowych w sprawach dotyczących OSS celem przeanalizowania kluczowych wyzwań, z jakimi borykają się dzieci w takim kontekście.

1.1. Nagabywanie dzieci w celach seksualnych w internecie

OSS z udziałem dzieci przybiera różne formy – może rozpocząć się w internecie, a następnie przenieść się offline (May-Chahal, Kelly, 2020), odbywać się poprzez transmisję na żywo w internecie, rozpowszechnianie nagrań z wykorzystywania (Koops i in., 2018) lub komercyjne wykorzystywanie seksualne dzieci, takie jak prostytutka dziecięca i handel dziećmi dla zysku (Martin, Alaggia, 2013; Mitchell i in., 2011). Niezależnie od formy, jaką przybiera, OSS zazwyczaj obejmuje proces, podczas którego sprawca przygotowuje grunt pod wykorzystanie seksualne, zarówno online, jak i offline, co odbywa się w trakcie różnych etapów. Istnieje kilka modeli procesu uwodzenia (aby zapoznać się z przeglądem, zob. Ringenberg i in., 2022). Ogólnie rzecz biorąc, uwodzenie obejmuje eskalację etapów manipulacji celem stworzenia intymnej więzi z dzieckiem opartej na zaufaniu z ostatecznym zamiarem wykorzystania go online lub offline. Często cechuje je tajemnica i intensywny kontakt. Strategie podtrzymywania więzi, takie jak tworzenie dysonansu poznawczego u dziecka poprzez zachowania przeciwstawne (np. albo pochlebstwa i wsparcie, albo odrzucenie i pogarda), mają na celu utrzymanie u dziecka poczucia braku kontroli, dezorientacji i zależności od sprawcy w zakresie akceptacji i wsparcia (Ringenberg i in., 2022).

„Sextortion” (szantaż na tle seksualnym) może również stanowić formę OSS. Trzy główne cele takiego szantażu to uzyskanie materiałów o jednoznacznie seksualnym charakterze, zdobycie pieniędzy lub dóbr oraz angażowanie się w akty seksualne offline (National Center for Missing & Exploited Children, 2016). W związku z tym, według definicji Acar (2016), OSS obejmuje trzy podstawowe elementy: cyberprzestrzeń, posiadanie i wymuszenie. Jest to zjawisko, w którym sprawca zdobywa wyraźny i obsceniczny wizerunek ofiary za pośrednictwem cyberprzestrzeni poprzez włamanie się do jej urządzeń elektronicznych, manipulację, przymus lub groźby. Wymuszenie, trzeci element, można zdefiniować jako „czynność grożenia ujawnieniem nagiego lub jednoznacznie seksualnego wizerunku w celu nakłonięcia osoby do zrobienia czegoś, na przykład udostępnienia większej liczby nagości lub jednoznacznie seksualnych zdjęć, zapłacenia komuś pieniędzy lub wykonania czynności seksualnych” (Cyber Civil Rights Initiative, b.d.). Definicja ta jest jednak ograniczona, ponieważ CyberTip ustalił wiele innych strategii stosowanych przez sprawców, takich jak groźby popełnienia samobójstwa, oszustwo, szantaż emocjonalny i przekupstwo (Gámez-Guadix i in., 2018; NCMEC, 2016).

W wyniku OSS ofiary mogą doświadczyć poważnego uszczerbku na zdrowiu psychicznym i dobrostanie, co obejmuje cierpienie psychiczne (Joleby i in., 2021), głębokie poczucie wstydu, obwinianie siebie i strach w związku z ujawnionymi zdjęciami

(Epcat, 2020; Katz, 2013). Mogą również cierpieć z powodu ciągłej bezradności, strachu i niepokoju wynikającego z obawy przed konsekwencjami odmowy spełnienia życzeń sprawcy (Wittes i in., 2016). W niektórych przypadkach może to prowadzić do samookaleczeń i odbierania sobie życia przez młode ofiary (Nilsson i in., 2019).

Metaanaliza obejmująca lata 1990–2016, w której zbadano częstość występowania OSS wśród zgłaszającej je samodzielnie młodzieży (w wieku poniżej 18 lat), wykazała, że co dziewiąty młody człowiek (11,5%) był narażony na OSS (Madigan i in., 2018). Inne badanie dotyczące zgłoszeń samodzielnych, obejmujące 2731 hiszpańskich nastolatków w wieku od 12 do 15 lat, wykazało, że jeden na trzech nastolatków doświadczył OSS (Gámez-Guadix i in., 2018). W retrospektywnym badaniu przeprowadzonym w Stanach Zjednoczonych wśród 1133 studentów studiów licencjackich 23% z nich zgłosiło udział w intymnej rozmowie online z osobą dorosłą, „która była zgodna z wzorcem uwodzenia seksualnego”; 38% – spotkanie osobiste, a 68% tych, którzy spotkali się osobiście, odbyło stosunek seksualny z osobą dorosłą (Greene-Colozzi i in., 2020). W Izraelu około jedna trzecia połączeń z krajową infolinią ds. ochrony dzieci w 2020 r. dotyczyła wykorzystywania seksualnego w internecie (Child Online Protection Bureau, 2020). Inne badania obejmowały osoby zajmujące się tym problemem zawodowo, takie jak funkcjonariusze policji z wyspecjalizowanych jednostek ds. cyberprzestępczości. W jednym z takich badań przeprowadzonych w Wielkiej Brytanii, Holandii i Włoszech uczestnicy stwierdzili, że przypadki uwodzenia należały do najbardziej rozpowszechnionych cyberprzestępstw, z jakimi zetknęli się w ciągu ostatnich 10 lat (Davidson i in., 2016). Ponieważ podczas pandemii COVID-19 wszyscy spędzali więcej czasu w domu i w internecie, ryzyko OSS wśród dzieci wzrosło (UNICEF, 2020, Augusti i in., 2021). Zwiększył się także popyt na pornografię dziecięcą (Europol, 2020).

Niemniej rozpowszechnienie OSS może być niedoszacowane, ponieważ ofiary niechętnie zgłaszają incydenty ze strachu, wstydu lub lojalności wobec sprawcy, albo nie zdają sobie sprawy z tego, że są wykorzystywane (Stoltenborgh i in., 2015). Jest to poparte niedawnym badaniem wskazującym, że młodzież ma niskie zaufanie co do możliwości otrzymania wsparcia od osób działających z pozycji autorytetu w przypadkach, gdy doszło do OSS (Patchin, Hinduja, 2020).

1.2. Przesłuchania sądowe z udziałem dzieci, które doświadczyły OSS

Ogólnie rzecz biorąc, przesłuchania sądowe z udziałem dzieci, które doświadczyły wykorzystywania, mają kilka celów. Przede wszystkim służą one zebraniu jak największej liczby szczegółowych informacji celem ustalenia, czy doszło do

wykorzystania (American Professional Society on the Abuse of Children, 2012; Kyriakidou i in., 2020), umożliwieniu dziecku opowiedzenia swojej historii (Fessinger, McAuliff, 2020) oraz nagraniu zeznań dziecka do celów postępowania sądowego (Departament Sprawiedliwości stanu Oregon, 2018). Ponadto przesłuchania mogą być przydatne w definiowaniu bezpieczeństwa dziecka i jego potrzeb w zakresie ochrony oraz gromadzeniu informacji dla potrzeb służb ochrony dzieci i specjalistów zajmujących się zdrowiem psychicznym/fizycznym (Fessinger, McAuliff, 2020). W niektórych przypadkach, gdy sprawca jest ścigany, śledczy mogą szukać ofiar, aby zadbać o ich ochronę, poinformować je, że są bezpieczne, i zapewnić im odpowiednią terapię (Hinds, Daly, 2001).

Wielu badaczy i specjalistów próbowało poprawić jakość przesłuchań dochodzeniowych dzieci jako świadków w celu zwiększenia dopuszczalności tych zeznań w sądzie. Eksperci są np. zgodni co do tego, że należy stosować pytania otwarte zamiast ukierunkowanych lub naprowadzających w celu uzyskania jak najbardziej szczegółowych informacji podczas przesłuchań sądowych. Co więcej, istnieje większe prawdopodobieństwo, że te pierwsze pozwolą uzyskać dokładne informacje, zarówno w ramach urzędowego przesłuchania, jak i w świecie rzeczywistym (Brubacher i in., 2021).

Chociaż przesłuchania sądowe z udziałem dzieci mogą być głównym źródłem informacji (Faller, 2015), policja często ma dostęp do materiałów dokumentujących wykorzystywanie, takich jak czaty między sprawcą a dzieckiem i zdjęcia o jednoznacznie seksualnym charakterze (Broome i in., 2020; Katz, 2013). W przypadku oskarżeń o wykorzystywanie seksualne osób dorosłych materiały te mogą być użyte do ustalenia kwestii zgody (Dodge, 2018), nie ma to jednak znaczenia w sprawach małoletnich, którzy nie osiągnęli wieku przyzwolenia. A zatem powstaje pytanie o cel przesłuchania sądowego dziecka będącego ofiarą OSS.

Jasny cel przesłuchań sądowych ma szczególne znaczenie, biorąc pod uwagę ich potencjalnie negatywne skutki dla dzieci. Jeśli takie przesłuchania nie są zgodne z ustalonym protokołem, mogą wykraczać poza zdolności poznawcze małych dzieci (Baugerud i in., 2020) lub powodować u nich poczucie, że im się nie wierzy (Duron, Remko, 2020). Co więcej, opowiadanie o szczegółach traumatycznego wydarzenia podczas przesłuchania może prowadzić do ponownego przeżywania traumy przez dziecko (Goodman, Melinder, 2007). Przesłuchania dotyczące OSS mogą także różnić się od tych dotyczących innych form znęcania się, ponieważ osoba, która je przeprowadza, znacznie częściej posiada inne niezbite dowody na znęcanie się, takie jak zdjęcia i teksty. Dokumenty te mogą zaskoczyć dzieci, które nie muszą postrzegać swojego związku ze sprawcą jako znęcania się lub nie są świadome istnienia innych

ofiar albo zakresu znęcania się, a tacy sprawcy są często bardzo aktywni i mają wiele ofiar (O'Malley, Holt, 2022). Według posiadanej przez nas wiedzy brakuje badań analizujących możliwe skutki narażenia dzieci na kontakt z nowymi materiałami dotyczącymi wykorzystywania, którego padły ofiarą.

1.3. Niniejsze badanie

OSS było szeroko badane pod kątem jego ogromnego wpływu na życie osób, które go doświadczyły (Wolak i in., 2018; Wolak, Finkelhor, 2016). Jednak, jak wspomniano powyżej, badania przesłuchań sądowych prowadzonych w sprawach dotyczących OSS są słabo rozwinięte, a wcześniejsze opracowania koncentrowały się na molestowaniu offline i procesie ujawniania tego zjawiska. Niniejsze badanie umożliwia nam poszerzenie wiedzy na temat doświadczeń dzieci, które padły ofiarą OSS, opisanych podczas przesłuchań sądowych. W związku z tym przyjęto podejście jakościowe, aby usprawnić proces opracowania zarówno koncepcyjnych, jak i empirycznych ram przesłuchań sądowych w sprawach dotyczących OSS.

W analizach danych starano się udzielić odpowiedzi na następujące pytanie: Jakie są percepcje, doświadczenia i wyzwania stojące przed dziećmi w związku z przesłuchaniami sądowymi w sprawach dotyczących OSS?

2. Metoda

2.1. Próba

Próba obejmowała 20 przesłuchań dzieci (wszystkie były dziewczynkami) skierowanych na przesłuchanie sądowe po uzyskaniu uzasadnionych dowodów na to, że doszło do OSS. Ich wiek wahał się od 11 do 13 lat ($M = 12,25$). Żadna z nich nie знаła tożsamości sprawcy. Kryteria włączenia obejmowały następujące okoliczności: (1) dziecko zostało przesłuchane jako ofiara wykorzystywania seksualnego w cyberprzestrzeni; (2) było to pierwsze przesłuchanie sądowe z udziałem dziecka; (3) dziecko przedstawiło zarzuty wykorzystywania i ujawniło incydenty wykorzystywania podczas przesłuchania sądowego; (4) pierwszym językiem dziecka był hebrajski; (5) dziecko nie wykazywało żadnych zaburzeń rozwojowych.

Przesłuchania zostały przeprowadzone przez pięć osób przeszkolonych w zakresie prowadzenia przesłuchań sądowych o podobnym doświadczeniu zawodowym (tj. ukończone studia z zakresu pracy socjalnej oraz co najmniej półtora roku doświadczenia w prowadzeniu przesłuchań sądowych z udziałem dzieci). Wszystkie

przesłuchania zrealizowano w ciągu trzech miesięcy od zidentyfikowania wykorzystania i były one zgodne z protokołem NICHD (National Institute of Child Health and Human Development Narodowy Instytut Zdrowia Dziecka i Rozwoju Człowieka), co jest wymogiem w przypadku przesłuchań dzieci w Izraelu. Zastosowanie standardowych wytycznych w zakresie przesłuchań pozwoliło na standaryzację struktury przesłuchania i przestrzeganie najlepszych praktyk.

2.2. Protokół przesłuchania dochodzeniowego NICHD

Protokół NICHD (w celu uzyskania dalszych informacji, zob. Lamb i in., 2018) jest ustrukturyzowanym zestawem praktycznych wytycznych dla osób przeprowadzających przesłuchania sądowe, który obejmuje wszystkie etapy przesłuchania dochodzeniowego. Stwierdzono, że pozwala on na uzyskanie obszernych zeznań od dzieci w każdym wieku, które udzielają odpowiedzi na zadane pytania o to, co zapamiętały (Lamb i in., 2011). Protokół został wdrożony w Stanach Zjednoczonych, Izraelu, Szwecji, Wielkiej Brytanii i Kanadzie. Kolejne badania systematycznie wskazywały na znaczną poprawę jakości przesłuchań dochodzeniowych (Cyr, Lamb, 2009; Lamb i in., 2011; Orbach i in., 2000; Sternberg i in., 2001b).

Protokół NICHD obejmuje trzy fazy. Pierwsze dwie dotyczą zapoznania się/nawiązania relacji i treningu pamięci epizodycznej dziecka przy użyciu neutralnego doświadczenia. Trzecia, główna, obejmuje otwarte pytania dotyczące wykorzystania, po których mogą nastąpić pytania bezpośrednie, ale dopiero po wyczerpaniu pytań otwartych.

2.3. Procedura

Do kodowania i analizy danych wykorzystano jakościowe podejście tematyczne (Braun i in., 2018; Braun, Clarke, 2006). Proces ten składał się z kilku etapów, które koncentrowały się na analizie doświadczeń i percepcji dzieci na podstawie zapisu przesłuchań sądowych, w których uczestniczyły. Wywiady przeanalizowało dwóch niezależnych badaczy.

Każdy z badaczy indywidualnie przeczytał transkrypcje, aby zapoznać się z treścią opowiedzianą przez dzieci. W kolejnym etapie oddzielnie zidentyfikowali oni jednostki znaczeniowe, które odnosiły się do OSS w tekście. Analiza koncentrowała się przede wszystkim na przesłuchaniach sądowych jako całości i dynamice między dziećmi a osobami, które je prowadziły, przy jednoczesnym zidentyfikowaniu wyzwań podczas takiego spotkania. Istotne fragmenty zidentyfikowano jako

jednostki znaczeniowe i oznaczone zgodnie z ich treścią. W ten sposób zdefiniowano kategorie wstępne. Następnie badacze spotkali się i omówili kategorie wstępne. Później pogrupowali kody i przyporządkowali je do tematów wstępnych. W wyniku wspólnych dyskusji usunięto lub zmieniono niektóre tematy, a dodano dodatkowe kody i kategorie. Następnie badacze dokonali przeglądu tematów i podtematów, które zostały w kolejności sklasyfikowane zgodnie z ich rozmiarem i charakterystyką. Na ostatnim etapie zagadnienia dopracowano i nazwano, a ostateczne tematy zidentyfikowano na podstawie kompleksowej analizy tematycznej. Narracje dzieci zostały profesjonalnie przetłumaczone z języka hebrajskiego na angielski, a następnie przetłumaczone zwrótnie, aby upewnić się, że proces tłumaczenia nie zmienił autentycznych wypowiedzi dzieci.

Dokonano oceny czterech kryteriów w celu ustalenia wiarygodności bieżącego badania: wiarygodność (*credibility*), transferowalność (*transferability*), niezawodność (*dependability*) i spójność (*confirmability*) (Lincoln, Guba, 1985; Shenton, 2004).

Wiarygodność oceniono, zadając pytanie: „Na ile zgodne są ustalenia?”. Przesłuchania przeprowadzono zgodnie z protokołem NICHD, który ma na celu umożliwienie dzieciom wyrażania siebie w sposób autentyczny i szczery. Trzecia autorka niniejszego artykułu jest dobrze zaznajomiona z przesłuchaniami sądowymi i we współpracy z innymi badaczami dołożyła wszelkich starań, aby zachować perspektywę dzieci w analizie danych. Ponadto podczas analizy danych i identyfikacji kategorii przeprowadzono intensywne dyskusje z dwoma osobami przeszkolonymi w zakresie prowadzenia przesłuchań sądowych, aby poddać projekt badawczy kontroli eksperckiej (tj. wykraczającej poza dyskusje prowadzone przez zespół badawczy).

Aby osiągnąć *transferowalność*, badacze podali szczegółowy opis metodologii (koncentrując się na charakterystyce próby, doborze próby i protokole). Ponadto autorzy przedstawili wyczerpujące opisy narracji dziecięcych, by podkreślić sposób postrzegania i doświadczenia dzieci.

Jeśli chodzi o *niezawodność*, przeprowadzono krytyczne i refleksyjne dyskusje, które miały zapobiec wpływowi subiektywnego punktu widzenia badaczy na wszystkich etapach badania.

Spójność w badaniach jakościowych dotyczy obaw badaczy i wysiłków na rzecz zachowania obiektywizmu. Podjęto intensywne działania celem zadbania o to, aby analizy i ustalenia przedstawiały doświadczenia i pomysły dzieci, a nie badaczy (tj. opracowanie metody badawczej i krytyczna refleksja nad procesem na każdym etapie pracy, zarówno w zespole badawczym, jak i z osobami przeszkolonymi w zakresie prowadzenia przesłuchań sądowych).

2.4. Zatwierdzenie pod względem etycznym

Ponieważ badanie opierało się na poufnych aktach zawierających informacje wysoce prywatne, autorzy dołożyli wszelkich starań, aby przeprowadzić je zgodnie z najwyższymi standardami etyki. Celem zachowania prywatności i anonimowości treść przesłuchań sądowych została dostarczona autorom bez nazwisk ani cech identyfikujących dzieci, rodziców lub inne osoby oraz bez nazw miejsc, w których doszło do incydentów. W związku z tym nie podano szczegółowych informacji identyfikujących dzieci, z którymi przeprowadzono wywiady (w tym ich wieku, liczby rodzeństwa), ani szczegółowych informacji na temat molestowania, którego padły ofiarą. Badanie zostało zatwierdzone przez Radę Badawczą Ministerstwa Opieki Społecznej w Izraelu, kierownika Służb ds. Przesłuchań Sądowych z udziałem dzieci w Izraelu oraz Komisję ds. Etyki Uniwersytetu w Tel Awiwie.

3. Wyniki

Analiza przesłuchań sądowych pokazuje obraz wyjątkowej sytuacji, w której osoba przeprowadzająca przesłuchanie posiada konkretne materiały dotyczące wykorzystania. Osoby przesłuchujące często przedstawiały te materiały dzieciom podczas rozmów. Podczas przesłuchań dzieci podkreślały własną niechęć do rozwodzenia się nad traumatycznymi doświadczeniami. Jednak osoba przeprowadzająca wywiad lekceważyła to i pokazywała dzieciom traumatyczne materiały, zmuszając je do ponownego zmierzenia się z pierwotną traumą. Powodowało to konflikt między potrzebami zgłaszanymi przez dzieci a charakterem przesłuchania sądowego. Wyniki niniejszego badania obejmują dwie części. Pierwsza dotyczy ponownego przeżywania traumy podczas przesłuchania, a w drugiej szczegółowo opisano różne rodzaje trudności, jakie stwarza przesłuchanie sądowe dla dziecka.

3.1. Zmierzenie się z traumą podczas wywiadu

Dzieci biorące udział w niniejszym badaniu konsekwentnie wyrażały pragnienie pozostawienia za sobą bolesnych wspomnień związanych z traumą. Z ich doświadczeń wynika, że przesłuchanie ponownie otworzyło rany i nie pozwoliło im zostawić przeszłości za sobą. Wiele dzieci zaprzeczało molestowaniu i chciało rozpocząć nowy rozdział po doświadczeniu traumy seksualnej. Jednak podczas przesłuchania sądowego na dzieci wywierano presję, aby omówiły szczegóły molestowania, pozostawiając im dwie opcje: zaprzeczyć wykorzystywaniu lub przeżyć je ponownie (patrz Rys. 1).

Rys. 1. Elementy przesłuchania prowadzące do ponownego przeżywania traumy

3.2. Pragnienie nowego początku

Podczas wywiadów dzieci wyrażały pragnienie rozpoczęcia wszystkiego od nowa i pozostawienia doświadczenia molestowania za sobą. Gdy osoby prowadzące przesłuchanie korzystały z konkretnych materiałów dotyczących znęcania się i nalegały na odniesienie się do niego, było to sprzeczne z pragnieniem dzieci, które chciały otworzyć nowy rozdział w życiu. Jedno z dzieci wyraziło to w następujący sposób: „Od teraz na wszystkie twoje pytania będę odpowiadać: «Nie pamiętam», ponieważ dla mnie to wszystko [znęcanie się] jest martwe. To wszystko. Dla mnie ona [sprawca] nie istnieje”. Kiedy dziewczynka powiedziała: „Nie pamiętam”, jej słowa należy interpretować jako: „Nie chcę pamiętać”, przez co komunikuje niechęć do współpracy z osobą prowadzącą przesłuchanie z powodu pragnienia nowego początku.

Inne dziecko podkreśliło, że chce zostawić za sobą molestowanie, do którego doszło w przeszłości:

P: Ważne jest dla mnie, aby usłyszeć od ciebie wszystko, co się wydarzyło.

D: Nic się nie stało, ponieważ już w tym nie uczestniczę. Dlatego usunęłam Skype'a. Skończyłam z tym [dziewczynka płacze].

To dziecko zmagало się z prośbami osób prowadzących przesłuchanie o rozmowę na temat znęcania się. Czuło, że podejmując kroki w celu uniknięcia ponownego znęcania się, umieściło molestowanie w przeszłości i nie chciało o nim więcej myśleć.

Jedno z dzieci podkreśliło swoją nową tożsamość, dla której przesłuchanie stanowiło zagrożenie:

P: Powiedz mi więcej o tym, że nie chcesz oglądać tych zdjęć.

D: Jestem dziś nową osobą. Całkowicie się zmieniłam. Dziś rozmawiam z ludźmi inaczej niż wtedy. Zmieniłam też włosy. Myślę, że za bardzo wyglądałam na dziewczynę. Zachowywałam się inaczej.

Podobnie jak w przypadku innych rozmówców, odpowiedź tego dziecka ujawniła potrzebę udowodnienia rozmówcy, że nie jest w tym samym miejscu, żałuje swoich działań i podjęło aktywne kroki, aby je powstrzymać.

Niektórzy rozmówcy przedstawili wyjątkową perspektywę, stwierdzając, że wspomnianie wykorzystania może spowodować jego ponowne wystąpienie. To dziecko podzielało te obawy:

P: Opowiedz mi o swojej próbie zapomnienia o molestowaniu.

D: Nie chciałam w ogóle o tym pamiętać, żeby coś podobnego nie przytrafiło mi się ponownie.

Niektóre dzieci uważały, że przypominanie im o znęcaniu się nie tylko wiązało się z ponownym przeżyciem traumy, ale także stwarzało ryzyko doświadczenia ponownego molestowania.

3.3. Zaprzeczenie

Strach dzieci przed ponownym przeżyciem traumy sprawił, że niektóre z nich zaprzeczyły wystąpieniu przemocy. Jednak osoby prowadzące przesłuchanie skonfrontowały dzieci z konkretnymi dowodami znęcania się, podważając w ten sposób ich wysiłki zmierzające do oderwania się od traumy, co ilustruje poniższy fragment wywiadu z dzieckiem:

P: Czy ktoś prosił cię o coś seksualnego przez telefon?

D: Nie, a nawet jeśli, to bym odmówiła.

P: Słuchaj, wiele dzieci uczy się o związkach z chłopakami przez telefon. Czy tobie przytrafiło się coś takiego?

C: Nic mi się nie stało. Nigdy nie spotykam się z ludźmi, których nie znam. Nigdy bym czegoś takiego nie zrobiła.

P: Mam informacje od policji, że ktoś wysłał ci klip filmowy z odsłoniętą częścią ciała. Czy możesz mi o tym powiedzieć?

Dziewczynka milknie i zaczyna płakać.

D: Ale przestałam. Nie rozmawiam już z nikim.

Podobny konflikt miał miejsce, gdy dziecku zadawano pytania naprowadzające dotyczące znęcania się:

P: Czy ktoś zrobił ci krzywdę, używając telefonu?

D: Nie.

P: Czy mieliście kontakt seksualny przez telefon?

D: Nie. Wcale nie.

Osoba prowadząca przesłuchanie nadal pytała o incydenty znęcania się, ale dziecko zaprzeczało wszelkim pytaniom. W związku z tym, że nie udało się doprowadzić do ujawnienia informacji, osoba prowadząca przesłuchanie skonfrontowała dziecko z dowodami:

P: Chcę ci powiedzieć, że wiem, że znaleziono zdjęcia twoich piersi z zaciskami na czymś komputerze oraz zdjęcie twoich pośladków. Chcę cię prosić, żebyś mi o tym opowiedziała.

D: Ja... naprawdę nie pamiętam. To było miesiąc temu. Nie pamiętam. I nie chcę pamiętać, ponieważ to mnie niepokoi i zdecydowałam, że zaczynam nowy rozdział i nie będę tego kontynuować.

Narracje te ilustrują, że dzieci, które są wykorzystywane seksualnie w internecie, mogą niechętnie omawiać szczegóły molestowania w kontekście przesłuchania sądowego, a nawet chcą o nim całkowicie zapomnieć. To pragnienie może spowodować, że całkowicie zaprzeczają wykorzystywaniu, aby uniknąć jego ponownego przeżywania. Stwarza to konflikt z osobą przeprowadzającą przesłuchanie sądowe, która posiada dowody wykorzystania.

Bardziej ekstremalna forma zaprzeczania pojawiła się w innej rozmowie z dzieckiem, które nadal zaprzeczało molestowaniu mimo dowodów, co może wskazywać na tłumienie pamięci.

P: Pokażę ci zdjęcie, dobrze? *[Prowadzący pokazuje dziecku zdjęcia]*.

D: To nie mogę być ja.

P: Ale rozpoznajesz ten pokój, prawda?

D: Tak, to moje łóżko. Ale nigdy bym czegoś takiego nie zrobiła.

Prowadzący pokazuje dziewczynce treść jej rozmowy ze sprawcą, który prosi ją o zdjęcie ubrania.

D: I ja to zrobiłam? Nie wierzę w to! Jeśli go zobaczę, zabiję go. Nigdy nie robię takich rzeczy.

P: Ale tutaj jest napisane, że to zrobiłaś.

D: To nie mogę być ja. Nigdy w życiu nie zrobiłabym czegoś takiego.

W tym przypadku wydawało się, że dziewczynka nie pamięta tego incydentu. Rozmowa przypomniła jej o czymś, co dawno usunęła z pamięci.

3.4. Ponowne przeżywanie traumy

Dla wielu dzieci biorących udział w badaniu przesłuchanie było bolesnym doświadczeniem, ponieważ obudziło ich pierwotną traumę, tak jak w przypadku tego dziecka:

P: Co czułaś podczas dzisiejszej rozmowy ze mną?

D: Smutek. Jest tak silny, wszystkie uczucia, wszystko, co się wydarzyło, powróciło...

Ilekoć myślisz, że to minęło, powraca. Nigdy nie przestaje.

Zetknięcie się z traumatycznymi materiałami podczas przesłuchania sprawiło, że dziecko ponownie zaczęło przeżywać znęcanie się, co wywołało wiele bolesnych uczuć.

Inne dziecko również podzieliło się swoimi trudnymi doświadczeniami podczas rozmowy:

P: Jak się czujesz po zakończeniu naszej rozmowy?

D: Cieszę się, że to już koniec.

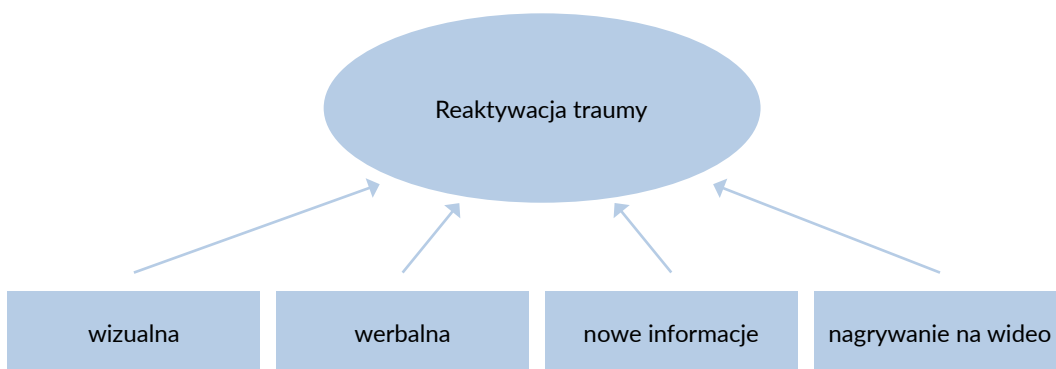
P: Co chciałabyś, żeby się teraz wydarzyło?

D: Chcę po prostu zapomnieć o całej sprawie.

Dziecko to podkreśliło konflikt między chęcią zapomnienia o molestowaniu a doświadczeniem przesłuchania, które mu na to nie pozwoliło.

3.5. Różne sposoby reaktywacji traumy

Przesłuchanie mogło doprowadzić do reaktywacji traumatycznych doświadczeń dzieci na kilka sposobów. Przede wszystkim należały do nich pokazanie wizualnych dowodów znęcania się, prośba o werbalizację traumatycznego doświadczenia, ujawnienie nieznanych elementów dotyczących znęcania się oraz wymóg nagrywania rozmowy na wideo (patrz Rys. 2).

Rys. 2. Elementy wprowadzone podczas przesłuchania, które prowadziły do reaktywacji traumy

3.6. Kontakt z materiałami wizualnymi

Jak już wspomniano, podczas przesłuchań sądowych dotyczących OSS dzieci są często narażone na kontakt z konkretnymi materiałami dokumentującymi wykorzystanie, takimi jak zdjęcia i teksty znalezione przez policję. Dla wielu dzieci taki kontakt był traumatyczny. Świadczy o tym następująca reakcja dziecka:

P: Uważam, że na czyimś komputerze znaleziono twoje nagie zdjęcia. Chcę, żebyś spojrzała na te zdjęcia.

D: Nie chcę na to patrzeć.

P: Nie chcesz ich widzieć? Powiedz mi więcej o tym, że nie chcesz ich widzieć.

D: Nic z tego nie pamiętam. Po prostu bardzo się starałam wyrzucić to z umysłu. I jakoś mi się to udało.

Ta dziewczynka chciała wyrzucić molestowanie „z umysłu”. Niemniej jednak, podczas wywiadu została skonfrontowana z niepokojącymi obrazami, które przywołały te bolesne wspomnienia.

Reakcja innego dziecka na pokazanie przez rozmówcę zdjęć przedstawiających znęcanie się była następująca:

P: Dlaczego nie chcesz popatrzeć na zdjęcia? To pomoże ci przypomnieć sobie o tym.

D: To mi nie pomoże. Wręcz przeciwnie, przestraszy mnie.

Dynamika pomiędzy osobą prowadzącą przesłuchanie a dzieckiem ujawnia, że rozmówca nie jest świadomy, iż ponowne obejrzenie zdjęć stanowi czynnik wyzwalający traumę u dziecka.

3.7. Werbalizowanie molestowania

Inną strategią stosowaną przez osoby prowadzące przesłuchania sądowe było zachęcanie dzieci do werbalnego opisywania molestowania, które miało miejsce w przeszłości. Analiza takich rozmów wykazała, że stanowiło ono ogromne obciążenie dla niektórych dzieci, zgodnie z przykładem poniżej:

P: Jeśli chodzi o zdjęcie pośladków, które wysłałaś, powiedz mi, jak ono dokładnie wyglądało?

D: Nie pamiętam... Teraz mi przypominasz! Czuję się niekomfortowo, bo nie chcę o tym rozmawiać. Tak bardzo staram się o tym zapomnieć, a ludzie cały czas mi o tym przypominają!

W tym przykładzie dziewczynka wyraziła frustrację z powodu nacisku na werbalizację tego, przez co przeszła, i przymus powrotu pamięcią do molestowania.

W innym przykładzie zdjęcie znalezione przez policję wywołało takie pytania:

P: Opisz mi, co widzisz na tym zdjęciu.

D: Dokładnie to, co widzisz!

P: Ale chcę, żebyś opowiedziała to słowami, żeby to zostało nagrane.

D: Zboczone zdjęcie tyłka.

Potrzeba zarejestrowania dla potrzeb sądowych przez osobę przeprowadzającą przesłuchanie opisu molestowania przedstawionego przez dziecko zaprzecza potrzebie ochrony dziecka i jego domniemanemu pragnieniu, aby nie mówić o tych traumatycznych wydarzeniach i nie przeżywać ich ponownie.

Kolejne dziecko przedstawiło inną trudność, z którą zmierzyło się podczas przesłuchania:

P: Opowiedz mi o wszystkim, co zawierało zdjęcie, które otrzymałaś.

D: Mam zdjęcie w telefonie. Pokażę ci.

P: Chcę, żebyś mi to powiedziała. Siedzę tu z dziećmi i one do mnie mówią. Tutaj możesz powiedzieć wszystko.

D: Naprawdę nie wiem, jak to wyjaśnić. Nie mam pojęcia. Nie powinnam wiedzieć o takich rzeczach. Nie lubię też wypowiadać tego typu słów. Ale mogę ci pokazać.

P: Chcę, żebyś mi to powiedziała.

Dziewczynka czuła się niekomfortowo, używając słów o charakterze seksualnym. W jej oczach osoba prowadząca przesłuchanie mogła uzyskać niezbędne informacje ze zdjęcia, uwalniając ją w ten sposób od potrzeby mówienia o tym.

3.8. Nowe informacje

Były dzieci, którym w trakcie przesłuchań ujawniano nowe informacje, co powodowało dodatkową traumę. W poniższym przykładzie dziecko dowiedziało się, że sprawca, który przedstawiał się jako dziewczynka, był w rzeczywistości dorosłym mężczyzną:

„Zapytała mnie, czy jestem dziewcziną... Teraz, kiedy o tym mówię, rozumiem, że *[myśli w ciszy przez kilka chwil]* wszystko się łączy. Może to był chłopak *[płacz]*... Cały czas myślałam, że to dziewczynka w moim wieku”.

Uświadomienie sobie manipulacji, której uległo, pogłębiło ból dziecka.

W innych przypadkach uświadomienie sobie rozmiaru oszustwa doprowadziło dzieci do wyrażania poczucia winy, wstydu i obwiniania siebie, jak widać na poniższym przykładzie: „Widzę zapis tych rozmów *[między dzieckiem a sprawcą]* i brzydzę się sobą. Jestem taką głupią idiotką, że zgodziłam się i zrobiłam wszystko, co mi kazała”. Kiedy ta dziewczynka analizowała swoje rozmowy ze sprawcą, zyskała nowe spojrzenie na to, co jej się przydarzyło. Ta nowa perspektywa sprawiła, że zaczęła postrzegać siebie w negatywnym świetle.

W jednym wyjątkowym przypadku dziecku, które, jak się później okazało, zostało błędnie posądzone o bycie ofiarą molestowania, pokazano traumatyczne materiały skutkujące u niego znacznym obciążeniem:

P: Chcę to z tobą sprawdzić. Jest tu napisane, że ktoś, do kogo wysłałaś SMS-a, poprosił Cię o otwarcie palcami górnej części pochwy.

D: Nie ma mowy, żebym pisała takie rzeczy. Jestem taka nieśmiała. Nawet nie rozmawiałam z mamą o miesiączce.

P: Ale to właśnie znaleziono na twoim telefonie.

C: Ja tak nie piszę. To mogła być jedna z moich koleżanek, która zabrała mi telefon. Mówię prawdę!

Dziewczynka przyznała, że wstydziła się wszelkich przejawów seksualności. Obciążenie jej było tym bardziej niepotrzebne, że nie padła ona ofiarą molestowania.

3.9. Nagrywanie przesłuchania

Niektóre dzieci wyrażały dyskomfort i niechęć wobec nagrywania przesłuchania. Na przykład:

P: Zapytam teraz o Skype'a. Czy masz tę aplikację?

D: Możesz wyłączyć kamerę?

P: Wyjaśnij mi, dlaczego chcesz, żebym wyłączyła kamerę?

D: Co tu jest do wyjaśniania? Chcę, żeby była wyłączona. Nie chcę być nagrywana.

Chociaż dziecko nie połączyło wyraźnie swojego dyskomfortu związanego z nagrywaniem na wideo z molestowaniem, pojawiła się sugestia, że kamera wideo wywoła wspomnienia wykorzystywania seksualnego, którego była ofiarą i które zostało przeprowadzone za pomocą kamery.

Podobnej odpowiedzi udzieliło inne dziecko:

D: Nienawidzę tej kamery.

P: Co masz na myśli?

D: Sprawia, że czuję się źle. Nie chcę jej.

P: Korzystam z niej tylko po to, żeby pamiętać wszystko, co mi mówisz.

C: Nie podoba mi się. I nie chcę, żeby tu była. To wszystko.

Negatywna reakcja dziecka na kamerę wydawała się podświadoma, co mogło być powodem, dla którego dziecku trudno było wyjaśnić swoją negatywną reakcję na jej użycie.

4. Dyskusja

Analiza przedstawiona w niniejszym badaniu koncentruje się na doświadczeniach dzieci podczas przesłuchań sądowych w sprawach OSS. Ujawniono w ten sposób wiele trudności, z jakimi borykały się dzieci. Ogólnie rzecz biorąc, wynikały one z okoliczności towarzyszących dochodzeniom w sprawach OSS, w których osoba prowadząca przesłuchanie posiadała konkretne materiały dotyczące molestowania. Rozmówcy przedstawiali te materiały dzieciom i pomimo ich niechęci zachęcali je do ujawnienia i omówienia wykorzystania. Jak zgłaszało wiele dzieci, obrazy i teksty dotyczące incydentów związanych z molestowaniem były sprzeczne z ich pragnieniem pozostawienia tych wydarzeń za sobą. Wysiłki zmierzające do zapomnienia o molestowaniu są szczególnie trudne w przypadkach OSS, ponieważ często dowody wykorzystywania nadal pozostają w cyberprzestrzeni. Niektórzy podkreślali, że doprowadziło to do reaktywacji traumy i nasiliło ich strach przed jej ponownym wystąpieniem. Co więcej, niektóre dzieci naraziło to na kontakt z materiałami, których istnienia nie były świadome, co mogło pogłębić ich pierwotną traumę.

W niniejszym badaniu większość dzieci zaprzeczała występowaniu molestowania. Jest to zgodne z wynikami wcześniejszych badań, które potwierdzają, że ujawnienie CSA obejmuje pełne lub częściowe zaprzeczenie, ponieważ dzieci często

wolą zachować molestowanie w tajemnicy (Finkelhor i in., 1990; London i in., 2007). Co więcej, wycofywanie się z ujawnienia i zaprzeczanie molestowaniu podczas przesłuchania sądowego jest powszechne; nawet w obliczu potwierdzonych dowodów (Eisen i in., 2021). Wyniki tego badania ujawniły trzy główne mechanizmy obronne stosowane przez dzieci: dysocjację, zaprzeczanie i redefinicję tożsamości. Strategie te mogą odgrywać ważną rolę ochronną.

4.1. Zaprzeczenie

Powodem, dla którego przesłuchane dzieci upierały się przy tym, że nie pamiętają molestowania, może być ich świadoma decyzja, aby nie przywoływać pierwotnej traumy. Badania pokazują, że aby poradzić sobie z CSA, dzieci mogą unikać powracania do traumatycznych wspomnień (McNally, 2003) oraz minimalizować i zaprzeczać jego konsekwencjom (Katz, Nicolet, 2020). Może to być strategia ochronna, ponieważ badania wskazują na ryzyko ponownej traumatyzacji, gdy dana osoba jest zmuszona do powtórnego opowiedzenia swojej historii dotyczącej wykorzystywania seksualnego (La Rooy i in., 2009). Dodatkowo McElvaney i in. (2014) stwierdzili, że aktywne wstrzymywanie się od ujawnienia informacji o molestowaniu pozwalało dzieciom regulować emocjonalny wpływ molestowania na nie same.

4.2. Amnezja dysocjacyjna

Inna reakcja wykazywana przez niektóre dzieci może odnosić się do zjawiska omawianego w literaturze, które koreluje z utratą pamięci i wykorzystywaniem w dzieciństwie. Zjawisko to, określone jako „amnezja dysocjacyjna”, zostało zdefiniowane jako upośledzona pamięć autobiograficzna przy braku strukturalnego uszkodzenia mózgu (Markowitsch, 2003; Wolf, Nochajski, 2022). Wyniki badań wykazały występowanie amnezji dysocjacyjnej wśród osób, które przeżyły CSA (Briere, Conte, 1993; Widom, Morris, 1997). Tsur i Katz (2021) stwierdzili, że podczas przesłuchań sądowych dzieci wykazywały objawy pourazowe, takie jak dysocjacja, depersonalizacja i derealizacja, co odpowiada stanowi „amnezji dysocjacyjnej”. W kontekście molestowania takie luki w pamięci mogą pełnić funkcję ochronną. Innymi słowy, podświadomy neurologiczny mechanizm zapominania o traumie może zmniejszyć objawy pourazowe (Shilony, Grossman, 1993), choć wyniki badań nie są jednoznaczne (McNally, 2003).

4.3. Ponowne zdefiniowanie tożsamości

Dzieci biorące udział w niniejszym badaniu podkreślały, że są inną osobą niż były, gdy doszło do znęcania się nad nimi. Ważne jest, aby wziąć pod uwagę, że dzieci te zostały wmanewrowane w sytuację, której się wstydzą, za którą się obwiniają i której czują się winne. Redefiniując swoją tożsamość i nie identyfikując się z osobą, którą były i która padła ofiarą molestowania, mogą doświadczyć ulgi (Boyle, 2017). Ponadto wydaje się, że dało im to poczucie ochrony przed ponowną wiktymizacją.

Podsumowując, wydaje się, że te strategie, odzwierciedlone w niechęci dzieci do omawiania incydentów molestowania, wynikają z potrzeby ochrony przed ponowną traumatyzacją. Osoby prowadzące przesłuchanie podważyły te strategie i dokonały konfrontacji, przedstawiając dzieciom konkretne materiały dotyczące wykorzystania. Doprowadziło to dzieci do wyrażania poważnych oznak niepokoju, a wiele z nich twierdziło, że nie jest w stanie przypomnieć sobie molestowania. Wyniki te są zgodne z wcześniejszymi badaniami, które wykazały, że nawet gdy dzieciom pokazuje się zdjęcia i filmy potwierdzające molestowanie, mają one tendencję do zaprzeczania i minimalizowania jego istnienia (Pipe i in., 2013). Taka konfrontacja i zakłócenie strategii ochronnych może być traumatyczne samo w sobie, zwłaszcza że dziecko jest ponownie zmuszone do omawiania i oglądania treści o charakterze jednoznacznie seksualnym z osobą dorosłą. Co więcej, taka konfrontacja w obliczu zaprzeczenia dziecka może przedstawić je jako kłamcę, powodując dodatkowe napięcie i wstyd. Dlatego ważne jest, aby zbadać potencjalne oddziaływanie takich konfrontacji na dobrostan dzieci. Co więcej, jeśli chodzi o wpływ emocjonalny, wielu badaczy jest zdania, że taki proces jest bardzo stresujący dla dzieci będących świadkami (Sternberg i in., 2001a; Westcott, Page, 2002), ponieważ wiele badań wykazało niepokojące skutki konfrontacji z perspektywy dziecka (Eastwood i in., 2000; Prior i in., 1997).

Zetknięcie się z systemem sądownictwa karnego jest źródłem ogólnego zaniepokojenia, a przesłuchania krzyżowe, które stanowią wyzwanie rozwojowe i emocjonalne dla dzieci (Zajac i in., 2012), powodują szczególne poczucie zagrożenia. Ogólnie rzecz biorąc, przesłuchania krzyżowe i konfrontacje z dziećmi podczas procesu sądowego są wykorzystywane do obrony podstawowych praw podejrzanego (Cashmore, Bussey, 1996). W sprawach dotyczących OSS potrzeba zachowania ostrożności wzrasta, ponieważ powyższe uzasadnienie traci na aktualności. Władze są już w posiadaniu niezbędnych dowodów, dlatego narażanie dziecka na tego rodzaju cierpienie wydaje się niepotrzebne.

W połączeniu z oddziaływaniem emocjonalnym konfrontacja może wpłynąć na jakość zeznań złożonych przez dziecko i obniżyć jakość raportów. Wcześniejsze badania wykazały, że dzieci faktycznie zmieniają pewne aspekty zeznań w wyniku stresu (Zajac, Cannan, 2009), zwiększając szanse na oddalenie prowadzonych spraw. Konieczne jest, aby wiedza na ten temat została włączona do praktycznych wytycznych dla osób przeprowadzających przesłuchania sądowe, zwłaszcza w kontekście OSS, kiedy dowody są dostępne dla osób przesłuchujących.

Wprowadzanie zmian w protokole dotyczącym przesłuchań sądowych z udziałem dzieci jest niezwykle trudne. Lamb (2016) omawia różne elementy, które odpowiadają za te trudności, w tym inercję oraz kwestie biurokratyczne, finansowe i szkoleniowe. Ponadto czasami kontekst prawny przesłuchań sądowych przeważa nad dobrem dziecka (Duron, Remko, 2020). Podnoszone przez biegłych sądowych i prawników kwestie dotyczące różnych aspektów przesłuchań sądowych z udziałem dzieci (np. znaczenie traumatycznych wspomnień dzieci, sugestywność) mogą również przyczyniać się do niechęci do wprowadzania zmian w istniejących protokołach (Goodman, Melinder, 2007). Crenshaw i in. (2019) omówili różne elementy środowiska sądu, które są nieodpowiednie dla dzieci pod względem rozwojowym lub mogą wyzwać traumę. Obejmują one m.in.: czas i tempo zeznań dziecka, swobodę dziecka w wyborze tego, co i w jaki sposób ujawnia, prawo oskarżonego do konfrontacji twarzą w twarz z oskarżycielem, prawo publiczności do udziału w rozprawie.

Wiele krajów – w tym Kanada (Westman, 2018), Republika Południowej Afryki (Zaal, Matthias, 2011), Wielka Brytania (Applegate, 2006), Nowa Zelandia (Hanna i in., 2012) i różne państwa europejskie (Spencer, Lamb, 2012) – wprowadziło przepisy mające na celu zapewnienie, że w odniesieniu do dzieci będących świadkami sądy wdrażają podejście odpowiednie rozwojowo, które ogranicza wyzwalanie traumy. Pojawiły się różne propozycje dotyczące unikania kontaktu ze sprawcą, takie jak nagrywanie wideo, transmisja na żywo w internecie lub zeznania za ekranem. W ten sposób przerażające doświadczenie obecności w sądzie zostaje złagodzone poprzez umożliwienie dziecku złożenia zeznań w alternatywny sposób. Co więcej, prawnik pozwanego nie może przesłuchać dziecka jako świadka, a w niektórych krajach sprawca nie może uczestniczyć w rozprawie w tym samym czasie co dziecko. Istnieją również przypadki, w których sędzia może być jedyną osobą przesłuchującą dziecko, zadając pytania w imieniu adwokatów. Są też kraje, które mogą zapewnić przeszkoloną osobę pośredniczącą do pomocy przy składaniu zeznań. Sędziowie mogą również zostać poproszeni o zdjęcie peruk i tóg, aby stworzyć bardziej komfortowe środowisko dla dziecka. Ponadto sądy mają prawo ograniczyć obecność

publiczności na sali rozpraw. Co najważniejsze, wprowadzono przepisy, dzięki którym dziecko może zabrać ze sobą do sądu wspierającą bliską osobę, taką jak rodzic lub krewny, lub ulubiony przedmiot. Od niedawna w niektórych sprawach wykorzystywane są także psy (Crenshaw i in., 2019).

Objęte niniejszym badaniem istotne kwestie oraz możliwość skrzywdzenia dziecka powinny skłonić urzędników zajmujących się ochroną dzieci do tego, aby domagali się ponownego przeglądu istniejących praktyk przesłuchań sądowych w sprawach OSS dotyczących dzieci, ponieważ wyraźnie są one niezgodne z wytycznymi w zakresie najlepszych praktyk (Departament Sprawiedliwości Stanów Zjednoczonych, 2016).

4.4. Ograniczenia i zalecenia

Niniejsze badanie ma pewne ograniczenia. Po pierwsze, nie zbadano czynników kontekstowych, które mogą mieć istotny wpływ na doświadczenia osób molestowanych, takie jak płeć, wiek, rodzaj OSS, tożsamość sprawcy, cechy religijne i kulturowe itp. Przyszłe badania powinny uwzględniać te elementy kontekstowe i sposób, w jaki mogą one wpływać na ujawnianie OSS. Ponadto niniejsze badanie koncentrowało się wyłącznie na trudnych doświadczeniach dzieci z doświadczeniem molestowania podczas przesłuchania sądowego. Zaleca się ocenę długoterminowych konsekwencji tych trudności dla dzieci. Potrzebne są dodatkowe badania w celu przeanalizowania skutków konfrontacji przez osoby ujawniające molestowanie w warunkach, które nie są przesłuchaniem sądowym. Chociaż dzieci w tym badaniu miały duże trudności w konfrontacji z dowodami ich traumy, potrzebne są dalsze badania, aby ustalić, czy elementy takiej konfrontacji – czyli umożliwienie dzieciom opowiedzenia swojej historii – mogą przynieść im korzyści pod postacią głębszego zrozumienia swojej traumatycznej historii.

Wyniki niniejszego badania akcentują potrzebę dostosowania przesłuchania sądowego, tak aby uwzględniało ono unikalne cechy OSS w sytuacji, gdy osoba przeprowadzająca przesłuchanie jest już w posiadaniu wielu niezbędnych dowodów. Niniejsze badanie przedstawia znaczenie specjalistycznego szkolenia z zakresu OSS (Cullen i in., 2020), które powinno obejmować wymaganie zachowania ostrożności w ujawnianiu i konfrontowaniu dzieci z materiałami dokumentującymi wykorzystanie przez osoby prowadzące przesłuchanie, może to bowiem doprowadzić do reaktywacji traumy i przedstawić je jako osoby nieuczciwe. Takie praktyki ujawniania informacji i konfrontacji są niepotrzebne ze względu na istniejące dowody. Co więcej, są one sprzeczne z wytycznymi dotyczącymi najlepszych praktyk, które promują podejście uwzględniające doświadczenie traumy podczas przesłuchań sądowych,

w tym z zaleceniami dotyczącymi modyfikacji pytań w trakcie przesłuchania, tak aby nie powodować nadmiernego stresu u dziecka ani ponownej wiktymizacji.

W przypadku niektórych dzieci zaleca się wielokrotne przesłuchania (Departament Sprawiedliwości Stanów Zjednoczonych, 2016), ponieważ mogą one zachęcać dziecko do ujawnienia informacji ze względu na możliwość zdobycia jego zaufania przez osobę prowadzącą przesłuchanie. To z kolei pozwala takiej osobie wspierać dziecko, gdy powraca ono do bolesnych i traumatycznych wspomnień i przypomina sobie aspekty molestowania, o których nie pamiętało podczas pierwszego przesłuchania, co jest zjawiskiem potwierdzonym przez literaturę na temat traumy (Hershkowitz i in., 2021; Szojka i in., 2020).

Wyniki niniejszego badania podkreślają wewnętrzne wyzwania, z którymi borykają się dzieci podczas przesłuchań sądowych dotyczących OSS, oraz napięcie pomiędzy potrzebą osoby prowadzącej przesłuchanie do zebrania szczegółowych informacji na temat molestowania a pragnieniem dziecka, aby o nim zapomnieć. Wytyczne dotyczące najlepszych praktyk zachęcają osoby prowadzące przesłuchanie do modyfikowania oczekiwań w zakresie tego, co dziecko, które doświadczyło traumy, jest w stanie zgłosić. Specjaliści powinni brać pod uwagę stan emocjonalny dziecka i nigdy nie wymuszać ujawnienia molestowania ani kontynuować rozmowy, gdy dziecko staje się zaniepokojone (American Professional Society on the Abuse of Children, 2012; La Rooy i in., 2009). Co istotne, krajowa strategia zapobiegania i przeciwdziałania wykorzystywaniu dzieci obejmuje strategię wspierania ofiar CSA podczas przesłuchania sądowego (Departament Sprawiedliwości Stanów Zjednoczonych, 2016).

Niniejsze badanie akcentuje pilną potrzebę dalszej integracji praktyk wsparcia w ramach praktycznych wytycznych dotyczących prowadzenia przesłuchań sądowych oraz rozwijania umiejętności specjalistów w zakresie rozpoznania i pracy z dziećmi doświadczającymi stresu i traumy podczas przesłuchania sądowego. Skupiając się na traumie i jej przejawach w kontekście przesłuchań sądowych, niniejsze badanie ilustruje znaczenie integracji paradygmatu praktyki uwzględniającej doświadczenie traumy w kontekście przesłuchań sądowych z udziałem dzieci. Zaproponowano wytyczne w odniesieniu do przesłuchań sądowych, które uwzględniają znaczenie reakcji około- i pourazowych (Tsur, Katz, 2021). Jednak, zgodnie z posiadaną przez nas wiedzą, nie zostały one jeszcze empirycznie przetestowane i wdrożone w przesłuchaniach z udziałem dzieci. Jak sugerują wcześniejsze badania, włączenie danych opartych na dowodach do praktyki prowadzenia przesłuchań sądowych wymaga podjęcia wspólnych wysiłków w ramach polityki, szkoleń i działań praktycznych (Lamb, 2016). W przyszłości konieczne jest przeprowadzenie badań

w obszarze wielu kontekstów prowadzenia przesłuchań sądowych z udziałem dzieci – w tym tych dotyczących dzieci, rodziców i specjalistów – celem oceny wdrożenia wniosków przedstawionych w niniejszym badaniu.

Dostępność danych

W badaniu wykorzystano dane poufne.

Bibliografia

- Acar, K.V. (2016). Sexual extortion of children in cyberspace. *International Journal of Cyber Criminology*, 10(2), 973–5089. <https://doi.org/10.5281/zenodo.163398>
- American Professional Society on the Abuse of Children. (2012). *Practice guidelines: Forensic interviewing in cases of suspected child abuse*. APSAC. <https://depts.washington.edu/uwhatc/PDF/guidelines/Forensic%20Interviewing%20in%20Cases%20of%20Suspected%20Child%20Abuse.pdf>.
- Applegate, R. (2006). Taking child witnesses out of the crown court: A live link initiative. *International Review of Victimology*, 13(2), 179–200. <https://doi.org/10.1177/2F026975800601300203>
- Augusti, E.M., Sætren, S.S., Hafstad, G.S. (2021). Violence and abuse experiences and associated risk factors during the COVID-19 outbreak in a population-based sample of Norwegian adolescents. *Child Abuse & Neglect*, 118, Article 105156. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.105156>
- Baugerud, G.A., Johnson, M.S., Hansen, H.B., Magnussen, S., Lamb, M.E. (2020). Forensic interviews with preschool children: An analysis of extended interviews in Norway (2015–2017). *Applied Cognitive Psychology*, 34(3), 654–663. <https://doi.org/10.1002/acp.3647>
- Boyle, K.M. (2017). Sexual assault and identity disruption: A sociological approach to posttraumatic stress. *Society and Mental Health*, 7(2), 69–84. <https://doi.org/10.1177/2F2156869317699249>
- Braun, V., Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Braun, V., Clarke, V., Hayfield, N., Terry, G. (2018). Thematic analysis. In P. Liamputtong (Ed.), *Handbook of research methods in health social sciences* (pp. 843–860). Springer.
- Briere, J., Conte, J. (1993). Self-reported amnesia for abuse in adults molested as children. *Journal of Traumatic Stress*, 6(1), 21–31. <https://doi.org/10.1002/jts.2490060104>
- Broome, L.J., Izura, C., Davies, J. (2020). A psycho-linguistic profile of online grooming conversations: A comparative study of prison and police staff considerations. *Child Abuse & Neglect*, 109, Article 104647. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2020.104647>
- Brubacher, S.P., van Doore, K.E., Powell, M. (2021). Responding to orphanage trafficking from an information gathering perspective. *Child Abuse & Neglect*, 120, Article 105222. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.105222>

- Bureau, C.O.P. (2020). Pigiya minit baktinim bereshet [Online sexual abuse of minors]. https://www.gov.il/he/departments/guides/online_sexual_assault_of_minors?chapterIndex=4.
- Cashmore, J., Bussey, K. (1996). Judicial perceptions of child witness competence. *Law and Human Behavior*, 20(3), 313–334. <https://doi.org/10.1007/BF01499026>
- Crenshaw, D.A., Stella, L., O'Neill-Stephens, E., Walsen, C. (2019). Developmentally and trauma-sensitive courtrooms. *Journal of Humanistic Psychology*, 59(6), 779–795. <https://doi.org/10.1177/2F0022167816641854>
- Cullen, O., Ernst, K.Z., Dawes, N., Binford, W., Dimitropoulos, G. (2020). “Our laws have not caught up with the technology”: Understanding challenges and facilitators in investigating and prosecuting child sexual abuse materials in the United States. *Laws*, 9(4), 28–47. <https://doi.org/10.3390/laws9040028>
- Cyber Civil Rights Initiative, n.d. Cyber Civil Rights Initiative (n.d.). Definitions. <https://www.cybercivilrights.org/definitions/>.
- Cyr, M., Lamb, M.E. (2009). Assessing the effectiveness of the NICHD investigative interview protocol when interviewing french-speaking alleged victims of child sexual abuse in Quebec. *Child Abuse & Neglect*, 33, 257–268. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2008.04.002>
- Davidson, J., DeMarco, J., Bifulco, A., Bogaerts, S., Vincenzo, C., Aiken, M., Cheevers, C., Corbari, E., Scally, M., Schilder, J., Schimmenti, A., Puccia, A. (2016). *Enhancing Police and Industry Practice: EU Child Online Safety Project*. www.mdx.ac.uk/_data/assets/pdf_file/0033/248469/EU_Child_Online_Safety_Project.pdf.
- Dodge, A. (2018). The digital witness: The role of digital evidence in criminal justice responses to sexual violence. *Feminist Theory*, 19(3), 303–321. <https://doi.org/10.1177/2F1464700117743049>
- Duron, J.F., Remko, F.S. (2020). Considerations for pursuing multiple session forensic interviews in child sexual abuse investigations. *Journal of Child Sexual Abuse*, 29(2), 138–157. <https://doi.org/10.1080/10538712.2018.1504263>
- Eastwood, C., Patton, W., Stacy, H. (2000). Children seeking justice: Surviving child sexual abuse and the criminal justice system. *Queensland Journal of Educational Research*, 16(2), 158–182.
- Eisen, M.L., Goodman, G.S., Diep, J., Lacsamana, M., Ristrom, L.J., Qin, J.J. (2021). Disclosures of sexual and physical abuse across repeated interviews. *Journal of Child Sexual Abuse*, 30(8), 932–952. <https://doi.org/10.1080/10538712.2021.1960457>
- Epcat. (2020). *Summary paper on online child sexual exploitation*.

- Europol. (2020, April). *Catching the virus: Cybercrime, disinformation and the COVID-19 pandemic*. European Union Agency for Law Enforcement. https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/catching_the_virus_cybercrime_disinformation_and_the_covid19_pandemic_0.pdf.
- Faller, K.C. (2015). Forty years of forensic interviewing of children suspected of sexual abuse, 1974–2014: Historical benchmarks. *Social Sciences*, 4(1), 34–65. <https://doi.org/10.3390/socsci4010034>
- Fessinger, M.B., McAuliff, B.D. (2020). A national survey of child forensic interviewers: Implications for research, practice, and law. *Law and Human Behavior*, 44 (2), 113–127. <https://doi.org/10.1037/lhb0000368>
- Finkelhor, D., Hotaling, G., Lewis, I.A., Smith, C. (1990). Sexual abuse in a national survey of adult men and women: Prevalence, characteristics, and risk factors. *Child Abuse & Neglect*, 14(1), 19–28. [https://doi.org/10.1016/0145-2134\(90\)90077-7](https://doi.org/10.1016/0145-2134(90)90077-7)
- G'amez-Guadix, M., Almendros, C., Calvete, E., De Santisteban, P. (2018). Persuasion strategies and sexual solicitations and interactions in online sexual grooming of adolescents: Modeling direct and indirect pathways. *Journal of Adolescence*, 63, 11–18. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2017.12.002>
- Goodman, G.S., Melinder, A. (2007). Child witness research and forensic interviews of young children: A review. *Legal and Criminological Psychology*, 12(1), 1–19. <https://doi.org/10.1348/135532506X156620>
- Greene-Colozzi, E.A., Winters, G.M., Blasko, B., Jeglic, E.L. (2020). Experiences and perceptions of online sexual solicitation and grooming of minors: A retrospective report. *Journal of Child Sexual Abuse*, 29(7), 836–854. <https://doi.org/10.1080/10538712.2020.1801938>
- Hanna, K., Davies, E., Crothers, C., Henderson, E. (2012). Child witnesses' access to alternative modes of testifying in New Zealand. *Psychiatry, Psychology and Law*, 19(2), 184–197. <https://doi.org/10.1080/13218719.2011.559153>
- Hershkowitz, I., Lamb, M.E., Blasbalg, U., Karni-Visel, Y. (2021). The dynamics of two-session interviews with suspected victims of abuse who are reluctant to make allegations. *Development and Psychopathology*, 33(2), 739–747. <https://doi.org/10.1017/S0954579420001820>
- Hinds, L., Daly, K. (2001). The war on sex offenders: Community notification in perspective. *Australian & New Zealand Journal of Criminology*, 34(3), 256–276. <https://doi.org/10.1177/2F000486580103400304>
- Joleby, M., Landström, S., Lunde, C., Jonsson, L.S. (2021). Experiences and psychological health among children exposed to online child sexual abuse – A mixed

- methods study of court verdicts. *Psychology, Crime & Law*, 27(2), 159–181. <https://doi.org/10.1080/1068316X.2020.1781120>
- Katz, C. (2013). Internet-related child sexual abuse: What children tell us in their testimonies. *Children and Youth Services Review*, 35(9), 1536–1542. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2013.06.006>
- Katz, C., Nicolet, R. (2020). „If only I could have stopped it”: Reflections of adult child sexual abuse survivors on their responses during the abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(3-4), NP2076–NP2100. <https://doi.org/10.1177/2F0886260520935485>
- Koops, T., Dekker, A., Briken, P. (2018). Online sexual activity involving webcams – An overview of existing literature and implications for sexual boundary violations of children and adolescents. *Behavioral Sciences & the Law*, 36(2), 182–197. <https://doi.org/10.1002/bsl.2333>
- Kyriakidou, M., Blades, M., Cherryman, J., Christophorou, S., Kamperis, A. (2020). The impact of investing in the good interviewers policy of practice (IGIpop) on police interviews with children. *Police Practice and Research*, 22(1), 1046–1057. <https://doi.org/10.1080/15614263.2020.1712201>
- La Rooy, D., Lamb, M.E., Pipe, M.E. (2009). Repeated interviewing: A critical evaluation of the risks and potential benefits. In K. Kuehnle, M. Connell (Eds.), *The evaluation of child sexual abuse allegations: A comprehensive guide to assessment and testimony* (327–361). John Wiley & Sons Inc.
- Lamb, M.E. (2016). Difficulties translating research on forensic interview practices to practitioners: Finding water, leading horses, but can we get them to drink? *American Psychologist*, 71(8), 710–718. <https://doi.org/10.1037/amp0000039>
- Lamb, M.E., La Rooy, D.J., Malloy, L.C., Katz, C. (Eds.). (2011), Vol. 53. *Children's testimony: A handbook of psychological research and forensic practice*. John Wiley & Sons.
- Lamb, M.E., Brown, D.A., Hershkowitz, I., Orbach, Y., Esplin, P.W. (2018). *Tell me what happened: Questioning children about abuse*. John Wiley & Sons. Lincoln, Y.S., Guba, E.G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage Publications.
- London, K., Bruck, M., Ceci, S.J., Shuman, D.W. (2007). Disclosure of child sexual abuse: A review of the contemporary empirical literature. *Child Sexual Abuse*, 11(1), 21–50. <https://doi.org/10.1037/1076-8971.11.1.194>
- Madigan, S., Ly, A., Rash, C.L., Van Ouytsel, J., Temple, J.R. (2018). Prevalence of multiple forms of sexting behavior among youth: A systematic review and meta-analysis. *JAMA Pediatrics*, 172(4), 327–335. <https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2017.5314>

- Markowitsch, H.J. (2003). Psychogenic amnesia. *NeuroImage*, 20(1), 132–138. <https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2003.09.010>
- Martin, J., Alaggia, R. (2013). Sexual abuse images in cyberspace: Expanding the ecology of the child. *Journal of Child Sexual Abuse*, 22(4), 398–415. <https://doi.org/10.1080/10538712.2013.781091>
- May-Chahal, C., Kelly, E. (2020). *Child victimisation in online sexual abuse*. Policy Press.
- McElvaney, R., Greene, S., Hogan, D. (2014). To tell or not to tell? Factors influencing young people's informal disclosures of child sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 29(5), 928–947. <https://doi.org/10.1177/0886260513506281>
- McNally, R.J. (2003). Psychological mechanisms in acute response to trauma. *Biological Psychiatry*, 53(9), 779–788. [https://doi.org/10.1016/s0006-3223\(02\)01663-3](https://doi.org/10.1016/s0006-3223(02)01663-3)
- Mitchell, K.J., Jones, L.M., Finkelhor, D., Wolak, J. (2011). Internet-facilitated commercial sexual exploitation of children: Findings from a nationally representative sample of law enforcement agencies in the United States. *Sexual Abuse*, 23(1), 43–71. <https://doi.org/10.1177/1079063210374347>
- National Center for Missing & Exploited Children, 2016. (2016). *Trends identified in CyberTipline sextortion reports*. <https://www.missingkids.org/content/dam/missingkids/pdfs/ncmec-analysis/sextortionfactsheet.pdf>.
- Nilsson, M.G., Pepelasi, K.T., Ioannou, M., Lester, D. (2019). Understanding the link between sextortion and suicide. *International Journal of Cyber Criminology*, 13(1), 55–69. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3402357>
- O'Malley, R.L., Holt, K.M. (2022). Cyber sextortion: An exploratory analysis of different perpetrators engaging in a similar crime. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(1–2), 258–283. <https://doi.org/10.1177/2F0886260520909186>
- Orbach, Y., Hershkovitz, I., Lamb, M.E., Sternberg, K.J., Esplin, P.W., Horowitz, D. (2000). Assessing the value of structured protocols for forensic interviews of alleged child abuse victims. *Child Abuse & Neglect*, 24, 733–752. [https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(00\)00137-X](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(00)00137-X)
- Oregon Department of Justice. (2018). Oregon interviewing guidelines. <https://www.doj.state.or.us/wp-content/uploads/2018/03/OIG-2018-final-1.pdf>.
- Patchin, J.W., Hinduja, S. (2020). Sextortion among adolescents: Results from a national survey of US youth. *Sexual Abuse*, 32(1), 30–54. <https://doi.org/10.1177/2F1079063218800469>
- Pipe, M.E., Lamb, M.E., Orbach, Y., Cederborg, A.C. (Eds.). (2013). *Child sexual abuse: Disclosure, delay, and denial*. Psychology Press.

- Prior, V., Glaser, D., Lynch, M.A. (1997). Responding to child sexual abuse: The criminal justice system. *Child Abuse Review*, 6(2), 128–140. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1099-0852\(199705\)6:2%3C128::AID-CAR313%3E3.0.CO;2-6](https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0852(199705)6:2%3C128::AID-CAR313%3E3.0.CO;2-6)
- Ringenberg, T.R., Seigfried-Spellar, K.C., Rayz, J.M., Rogers, M.K. (2022). A scoping review of child grooming strategies: Pre-and post-internet. *Child Abuse & Neglect*, 123, Article 105392. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.105392>
- Shenton, A.K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, 22(2), 63–75. <https://doi.org/10.3233/EFI-2004-22201>
- Shilony, E., Grossman, F.K. (1993). Depersonalization as a defense mechanism in survivors of trauma. *Journal of Traumatic Stress*, 6(1), 119–128. <https://doi.org/10.1002/jts.2490060110>
- Sklenarova, H., Schulz, A., Schuhmann, P., Osterheider, M., Neutze, J. (2018). Online sexual solicitation by adults and peers—Results from a population based German sample. *Child Abuse & Neglect*, 76, 225–236. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2017.11.005>
- Spencer, J.R., Lamb, M. (Eds.). (2012). *Children and cross-examination: Time to change the rules?*. Bloomsbury Publishing.
- Sternberg, K.J., Lamb, M.E., Davies, G.M., Westcott, H.L. (2001a). The memorandum of good practice: Theory versus application. *Child Abuse & Neglect*, 25(5), 669–681. [https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(01\)00232-0](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(01)00232-0)
- Sternberg, K.J., Lamb, M.E., Orbach, Y., Esplin, P.W., Mitchell, S. (2001b). Use of a structured investigative protocol enhances young children's responses to free-recall prompts in the course of forensic interviews. *Journal of Applied Psychology*, 86(5), 997–1005. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.86.5.997>
- Stoltenborgh, M., Bakermans-Kranenburg, M.J., Alink, L.R., van IJzendoorn, M.H. (2015). The prevalence of child maltreatment across the globe: Review of a series of meta-analyses. *Child Abuse Review*, 24(1), 37–50. <https://doi.org/10.1002/car.2353>
- Szojka, Z.A., Nicol, A., La Rooy, D. (2020). Narrative coherence in multiple forensic interviews with child witnesses alleging physical and sexual abuse. *Applied Cognitive Psychology*, 34(5), 943–960. <https://doi.org/10.1002/acp.3673>
- Tsur, N., Katz, C. (2021). "And then Cinderella was lying in my bed": Dissociation displays in forensic interviews with children following intrafamilial child sexual abuse. *Journal of Interpersonal Violence*, 1–23. <https://doi.org/10.1177/2F08862605211016347>

- U.S. Department of Justice. (2016). *The national strategy for child exploitation prevention and interdiction*. <https://www.justice.gov/psc/file/842411/download>.
- UNICEF. (2020). *Protecting the most vulnerable children from the impact of coronavirus: An agenda for action*. <https://www.unicef.org/coronavirus/agenda-for-action>.
- Westcott, H.L., Page, M. (2002). Cross-examination, sexual abuse and child witness identity. *Child Abuse Review*, 11(3), 137–152. <https://doi.org/10.1002/car.739>
- Westman, J.N. (2018). No matter how small: Child witnesses in Canadian criminal trials. *Appeal: Review of Current Law & Law Reform*, 23, 65–88.
- Widom, C.S., Morris, S. (1997). Accuracy of adult recollections of childhood victimization, part 2: Childhood sexual abuse. *Psychological Assessment*, 9(1), 34–46. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.9.1.34>
- Wittes, B., Poplin, C., Jurecic, Q., Spera, C. (2016). *Sextortion: Cybersecurity, teenagers, and remote sexual assault*. Center for Technology Innovation at Brookings. <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/05/sextortion1-1.pdf>.
- Wolak, J., Finkelhor, D. (2016). Sextortion: Findings from a survey of 1,631 victims. W: *Crimes against Children Research Center*. http://www.unh.edu/ccrc/pdf/Sextortion_RPT_FNL_rev0803.pdf.
- Wolak, J., Finkelhor, D., Walsh, W., Treitman, L. (2018). Sextortion of minors: Characteristics and dynamics. *Journal of Adolescent Health*, 62(1), 72–79. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2017.08.014>
- Wolak, J., Mitchell, K.J., Finkelhor, D. (2006). *Online victimization of youth: Five years later*. National Center for Missing & Exploited Children Bulletin.
- Wolf, M.R., Nochajski, T.H. (2022). ‘Black holes’ in memory: Childhood autobiographical memory loss in adult survivors of child sexual abuse. *European Journal of Trauma & Dissociation*, 6(1), Article 100234. <https://doi.org/10.1016/j.ejtd.2021.100234>
- Zaal, F.N., Matthias, C.R. (2011). Intermediaries for child witnesses: Old problems, new solutions and judicial differences in South Africa. *The International Journal of Children's Rights*, 19(2), 251–269. <https://doi.org/10.1163/157181810X527987>
- Zajac, R., Cannan, P. (2009). Cross-examination of sexual assault complainants: A developmental comparison. *Psychiatry, Psychology and Law*, 16, 36–54. <https://doi.org/10.1080/13218710802620448>
- Zajac, R., O'Neill, S., Hayne, H. (2012). Disorder in the courtroom? Child witnesses under cross-examination. *Developmental Review*, 32(3), 181–204. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2012.06.006>

“I do not remember... You are reminding me now!”: Children’s difficult experiences during forensic interviews about online sexual solicitation

Background: Forensic interviews for children who have undergone online sexual solicitation (OSS) constitute a unique setting compared to other forms of child sexual abuse (CSA). In these cases, the interviewer holds concrete evidence of the abuse in the form of pictures or texts. During the interview, interviewers use these materials to advance the data collection regarding the abuse, a practice that may significantly influence the child’s wellbeing.

Objective: The current study aims to explore children’s experiences during forensic interviews concerning OSS.

Participants and setting: The sample included 20 Jewish children in Israel who were referred to and participated in a forensic investigation.

Methods: A thematic qualitative methodology was used to analyze the children’s narratives.

Results: The findings demonstrate the children’s difficulties when confronted with materials related to the abuse. The children detailed the different ways the interview challenged their wellbeing, including visualizing and verbalizing the abuse, new insights, and being videotaped.

Conclusions: The findings in the current study emphasized the intrinsic challenges that children face in OSS forensic interviews resulting from the tension between the interviewer’s need to collect details about the abuse and the child’s desire to forget it. Practical ramifications pertaining to these threats to the child’s wellbeing, future recommendations, and limitations of the study will be discussed.

Keywords:

online sexual solicitation, child sexual abuse, forensic interviews, trauma

Cytowanie:

Gemara, N., Cohen, N., Katz, C. (2025). „Nie pamiętam... Teraz mi przypominasz!” – trudne doświadczenia dzieci podczas przesłuchań sądowych dotyczących nagabywania w celach seksualnych w internecie. *Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 24(2), 12–230.

Artykuł jest dostępny na licencji *Creative Commons Uznanie autorstwa–Użycie niekomercyjne–Bez utworów zależnych 3.0 Polska*.

Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości